

Сущність БД «Time_reception_preparations» має наступні атрибути:

- id_time_reception – номер призначення по порядку, цілочисленного типу;
- Время_приема_лекарственных_средств – можливі варіанти приєму лікарських засобів по часу, символічного типу.

Сущність БД «Harmful_habits» має наступні атрибути:

- id_harmful_habits – номер шкідливих звичок пацієнта по порядку, цілочисленного типу;
- Вредные привычки – шкідливі звички пацієнта на даний момент, символічного типу.

Сущність БД «Diuresis» має наступні атрибути:

- id_Diuresis – номер шкідливих звичок пацієнта по порядку, цілочисленного типу;
- Диурез – Стан діурезу у пацієнта на даний момент, символічного типу.

На етапі логічного проектування БД інформаційної системи цитоморфологіо-фізическої діагностики була розроблена фізическа модель схеми даних, заснована на реляційній моделі (рис. 1).

Виходячи з вимог до інформаційного забезпечення, вибрана фізическа модель, орієнтована на СУБД MS SQL Server 2008, так як вона показує найвищий швидкість роботи [2].

4. Выводы

БД інформаційної системи цитоморфологіо-фізическої діагностики розроблена на основі реляційної моделі, яка має просту і зручну для користувача схему даних у вигляді таблиць. Вона дозволяє зберігати необхідний набір текстових, числових і графічних даних про пацієнта, представити їх у зручному, структурованому вигляді, з можливістю корекції цих даних, а також має можливість швидкого доступу до даних для їх візуального відображення і проведення операцій, пов'язаних з їх аналізом і класифікацією.

Литература

1. Проблема формалізації текстових даних в універсальних медических інформаційних системах / М.Ю. Болгов, Д.А. Микитенко // Український журнал телемедицини і медическої телематики. – 2006. – Т.4, №2. – С.171-176.
2. Коннолли, Т. Базы даних. Проектування, реалізація і супроводження. Теорія і практика. Database Systems: A Practical Approach to Design, Implementation, and Management Third Edition 3-е изд. / Т. Коннолли, К. Берг – М.: "Вільямс" 2003. – 1436 с. – ISBN 0-201-70857-4.

УДК 001.891:65.011.56

АЛГОРИТМИ ПОШУКУ ПЛАГІАТУ

А.А. Чижова

Харківський національний університет радіоелектроніки
 просп. Леніна, 14, м. Харків, Україна, 61166
 Контактний тел.: 097-847-29-63
 E-mail: Chijova_alla@ukr.net

Дана загальна характеристика алгоритму. Досліджено основні алгоритми пошуку плагіату тексту. Описано основні принципи роботи алгоритмів

Ключові слова: алгоритм, реалізація, програма, пошук

Дана общая характеристика алгоритма. Исследованы основные алгоритмы поиска плагиата текста. Описаны основные принципы работы алгоритмов

Ключевые слова: алгоритм, реализация, программа, поиск

A general characteristic of the algorithm. The basic algorithms for finding plagiarism of text. The basic principles of the algorithms

Keywords: algorithm, implementation, program search

1. Введення

Плагіат - навмисне привласнення авторства чужого твору науки чи думок або мистецтва чи винаходи. Плагіат може бути порушенням авторсько-правового законодавства та патентного законодавства і в їх якості може спричинити за собою юридичну відповідаль-

ність. З іншого боку, плагіат можливий і в областях, на які не поширюється дія яких-небудь видів інтелектуальної власності, наприклад, в математиці та інших фундаментальних наукових дисциплінах.

Алгоритм - це система правил виконання обчислювального процесу, що обов'язково приводить до розв'язання певного класу задач після скінченного

числа операцій. При написанні комп'ютерних програм алгоритм описує логічну послідовність операцій. Для візуального зображення алгоритмів часто використовують блок-схеми.

2. Алгоритми пошуку плагіату

Метод ідентифікаційних міток.

При пошуку плагіату потрібно знаходити копії та часткові копії файлу у текстовій базі великого обсягу. У цьому випадку безпосереднє порівняння файлів не ефективне.

Розглядаєма техніка дозволяє перевести файл у більш коротке подання: до документа зіставляється набір ідентифікаційних міток, так щоб для близьких документів ці набори перетиналися.

Побудову набору міток для документа розглянемо на довільному тексті:

abracadabra

(він складається з 11 символів; $m = 11$)

К-грамом називаються будь-які k символи що стоять підряд. Побудуємо всілякі k -грами для цього тексту при, наприклад, $k = 3$:

abg, bra, rak, aka, kad, ada, dab, abr, bra

Кількість k -грамів, які можна побудувати для тексту довжини m позначимо n ,

$$n = (m - (k - 1)) \quad (\text{у прикладі } n = 9) \quad (2.2)$$

Хешуємо всі k -грами, набір хеш - значень ($h_1 \dots h_n$) що вийшов характеризує вихідний документ. Для розглянутого тексту виходить така послідовність хеш - значень:

12, 35, 78, 3, 26, 48, 55, 12, 35

На практиці використовувати всі значення не доцільно, тому вибирають невелику їх кількість. Вибрані хеш - значення стають дрібними документами [9]. Разом з самою міткою зберігається інформація про те, якому файлу вона належить і в якому місці цього файлу зустрічається. Якщо хеш-функція гарантує малу ймовірність колізій, то однакова мітка у наборах двох файлів свідчить про те, що у них є спільний підрядок. За кількістю загальних міток можна судити про близькість файлів.

Вибір хеш - значень, які будуть представляти документ:

– найвний підхід - вибрати кожне i -те з n значень. Проте, такий спосіб не стійкий до вставлення та видалення символів, зміни їх порядку. Тому спиратися на позицію всередині документа не можна;

– за Хайнце слід призначити мітками p - мінімальних хеш - значень, їх кількість для всіх документів буде постійно. За допомогою цього методу можна знайти часткові копії, але він добре працює на файлах приблизно одного розміру, знаходить схожі файли, може застосовуватися для класифікації документів;

– Манбер запропонував обирати в якості міток тільки ті хеш - значення, для яких $h \equiv 0 \pmod{p}$, так залишиться тільки n / p позначок. Однак, у цьому випадку відстань між послідовно вибраними хеш - значеннями не обмежена і може бути велика. У цьому разі збіги, які опинилися між мітками, не будуть враховані;

– метод просіювання не має цього недоліку. Алгоритм гарантує, що якщо в двох файлах є хоч би один досить довгий загальний підрядок, то як мінімум одна позначка у їх наборах збігається.

Алгоритм просіювання для побудови позначок. При пошуку загального підрядка у файлах необхідно керуватися наступними умовами:

- якщо довжина підрядка збігається більше або дорівнює гарантованій довжині t , то збіг буде виявлено;
- збіг коротше шумового порогу k , ігнорується.

Пункт 2 забезпечений виділенням з тексту k -грамів. Чим більше k , тим менше ймовірність, що збіги випадкові. Але із зростанням k падає стійкість методу до перестановок. У художніх текстах зазвичай за k приймають середню довжину стійких виразів.

Щоб задовольнити пункт 1 необхідно, щоб кожний з послідовно ідущих $(t-k+1)$ хеш - значень хоча б одне було обрано як позначка.

Ідея алгоритму: просуваємо вікно розміру $w = (t - k + 1)$ вздовж послідовності $h_1 \dots h_n$, на кожному кроці вікно переміщається на одну позицію вправо. Призначається міткою мінімальне h_j у вікні.

Якщо у одному вікні два елементи приймають мінімальне значення, правий призначається міткою.

Алгоритм Хескела.

Нехай є дві програми, які представлені у вигляді рядків токенів a і b відповідно. Одним з критеріїв подібності рядків вважається довжина їх найбільшої загально послідовності. Завжди можна знайти такий елемент рядка a і, що НОП рядків $a' = a_{|a|} | a_{|a|-1} \dots a_i a_{i-1} \dots a_1$ і буде значно менше, ніж НОП (a, b) (якщо $\text{НОП}(a, b) > 1$). Щоб уникнути цього явища можна скористатися алгоритмом порівняння рядків Хескела, він вимагає декількох проходів, але працює за лінійне час [13]. Розбиваються рядка a і b на k -грами. Знаходяться ті k -грами, які зустрічаються в a і b тільки по одному разу. Для кожної такої пари перевіряється чи збігаються елементи рядків, безпосередньо що лежать над ними; якщо це так, то проводиться та ж перевірка і для них і так далі, поки розбіжність не як знайдено. Аналогічно для рядків, що лежать нижче відповідних k -грамів. Виходить набір загальних непересічних підрядків a і b . Їхня загальна довжина може служити мірою схожості програм відповідних a і b .

Переваги і недоліки.

Переваги:

– лінійна трудомісткість алгоритму.

Недоліки:

– можливість збігу токенізованого представлення програм, але відсутність збігу в початкових кодах програм;

– невелика кількість унікальних k -грамів у великих програмах, відповідно багато збіги, не містять в собі k -грамів будуть проігноровані;

– вставка в знайдений блок або зміна на семантично еквівалентний оператора в багатьох випадках буде призводити до ігнорування тієї частини блоку, в якій не міститься унікальний k -грам.

Колмогорівська складність у задачі знаходження плагіату.

Відстань між послідовностями, засноване на теорії інформації:

$$d(x, y) = 1 - \frac{K(x) - K(x|y)}{K(xy)} \quad (2.5)$$

де $K(x)$ - Колмогоровская складність послідовності x . Вона показує скільки інформації містить послідовність x . За визначенням, $K(x)$ - довжина найкоротшої

програми, яка на порожній введення друкує x , $K(x|y)$ - кількість інформації, отриманої x від y , якщо пусто, то воно дорівнює $K(x)$; $(K(x) - K(x|y))$ - скільки y «знає» про x . За визначенням, $K(x|y)$ - це довжина найкоротшої програми, яка на введення y друкує x .

Основна відмінність наведеної метрики від інших, що використовуються в задачах визначення плагіату, полягає в її універсальності: дві програми, близькі щодо будь-якої іншої метрики, будуть близькими і щодо даної. Теоретично, детектор, заснований на такій метриці, неможливо обдурити [15].

Процес порівняння двох програм.

Спочатку проводиться токенизація, далі запускається алгоритм TokenCompress, заснований на алгоритмі стиснення LZ. Першим ділом він знаходить довжелезний неточно повторюваний підрядок, який закінчується в поточному символі; кодує її указником на попереднє розміщення і зберігає інформацію про внесені поправки.

Реалізація відрізняється від класичного LZ-стиснення деякими особливостями, пов'язаними зі специфікою завдання: класичний алгоритм сімейства LZ з обмеженим буфером може пропустити деякі довгі повторювані підрядки через обмеження на розмір словника під час кодування.

Це не страшно для кодування звичайних текстів, де потрібно перш за все економити пам'ять і зменшувати час виконання, адже втрати якості стиснення будуть украй малі.

Але в силу специфіки завдання і вибраного алгоритму її рішення, який використовує неточні збіги, втрата навіть невеликої кількості довгих повторюваних підрядків неприйнятна.

Псевдокод алгоритму:

```

Algorithm TokenCompress
Input: A token sequences
Output: Comp(s) and matched repeat pairs
i=0
An empty buffer B;
while (i < s) {
  p = FindRepeatPair (i)
  if (p.compressProfit > 0) {
    EncodeRepeatPair (p, compFile);
    i=i + p.length;
    OutputRepeatPair (p, repFile);
  } else {
    AppendCharToBuffer (si, B);
    i++;
  }
}
EnodeLiteralZone (B, compFile);
return Comp (s) = compFile.file_size;
and repeat pairs stored in repFile.
    
```

Передбачається, що спочатку алгоритму ініціалізуємо словник усіма підстроками рядка y , а далі алгоритм залишається без змін.

Класичні алгоритми сімейства LZ НЕ підтримують неточних збігів. Цей же алгоритм шукає неточно повторювані підрядки та кодує їх збігу. TokenCompress використовує порогову функцію, щоб визначити чи вигідніше кодувати невідповідності або краще скористатися альтернативами.

Відповідно, деякі неточні повтори можуть бути об'єднані в один з невеликою кількістю помилок. Неточно збіглися пари підрядків записуються у файл і пізніше можуть бути переглянуті людиною.

На основі роботи цього алгоритму вважається $d(x, y)$, яка потім використовується для визначення наскільки ймовірно те, що одна з цих програм є плагіатом інший.

Переваги і недоліки.

Переваги:

- переваги токенизованого подання;
- використовується евристичне наближення метрики, такий що, якщо дві програми, близькі щодо будь-якої іншої функції відстані, будуть близькими і щодо даної;
- загальні підрядки, менше порогової довжини ігноруються, тому алгоритм не візьме до уваги малі випадково збіглися ділянки коду;
- при розбитті співпала ділянки коду на дві і більше частини вставкою одного - декількох блоків або одиночних операторів, а також перестановкою найбільшої кількості незалежних операторів, функція схожості слабо змінюється;
- вкрай висока стійкість до вставці операторів;
- алгоритм нечутливий до перестановок великих фрагментів коду.

Недолік складається у тому що можливість збігу токенизованого представлення програм, але відсутній збіги в початкових кодах програм.

Метод пошуку на XML уявлень.

Представлення програми у вигляді дерева відображає її корисні для пошуку плагіату властивості, і не враховує даремні.

Метод пошуку плагіату, заснований на представленні програми у вигляді дерева, опис якого зберігається у форматі XML. Використання стандартних інструментів для роботи з XML значно спрощує архітектуру детектора плагіату.

Програми, написані на процедурних мовах, таких як Pascal і C, добре структуровані, тому отримати їх у XML поданні легко. Для оцінки близькості двох програм використовуються числові матриці, побудовані на основі XML описів [16].

Побудова XML-уявлень.

У процедурних мовах програмування програма ділиться на основні структурні блоки.

Елемент Block містить відомості про логіку управління у функції. У середині нього Contents несе інформацію про операції присвоєння, виклики функцій та інших незалежних операторах. Елемент Control Type зберігає тип управління, внутрішній Block описує наступний рівень вкладеності.

Відповідне наведеній схемі XML представлення програми виходить очевидним способом. За цим поданням будуються числові матриці, що відображають структуру програми.

Матриця будови програми. Кількість N стовпців в матриці залежить від конкретної мови програмування, передбачається, що воно достатньо велике.

Перший рядок цієї матриці зберігає інформацію про підключаються в програми заголовних файлах. Всі можливі для даної мови стандартні заголовки нумеруються числами. Якщо в конкретній програмі використовується заголовок з номером i , то в першому

рядку структурної матриці на i - тому місці ставимо 1, у протилежному випадку - 0.

Другий рядок відповідає за глобальні змінні. Можливі типи змінних занумеровані, на i - тому місці у другому рядку матриці варто кількість глобальних змінних даного типу в програмі.

Решта рядка в матриці описують функції, для кожної з функцій відводяться 2 рядки. У першій з них перші k стовпців відповідають за тип, що повертається значення, стовпчики з $(k + 1)$ -ого ставлять у відповідність можливим типам кількість аргументів даного типу.

Аналогічно, у другому рядку, що описує функцію, в перші k стовпців зберігається інформація про кількість локальних змінних даного типу, у стовпцях с $(k + 1)$ на i -тому місці стоїть кількість керуючих операторів даного типу.

Матриця управління програми. Ця матриця відображає логіку роботи програми, вона зберігає послідовності керуючих операторів для кожної з функцій.

Ці послідовності можна витягти з XML представлення програми за допомогою стандартного інструменту XQuery.

Він аналізує XML і рекурсивно, подібно алгоритмом пошуку в глибину, витягує послідовність типів операторів управління.

Для кожної функції будується масив, в якому містяться номери операторів управління в порядку їх слідування всередині функції.

Оцінка близькості програм.

На основі отриманих числових матриць, будується розширена матриця, яка містить інформацію про структуру програми.

h_1	h_2	...	h_k	h_{k+1}	h_{k+2}	...	h_n
g_1	g_2	...	g_k	g_{k+1}	g_{k+2}	...	g_n
r_{11}	r_{12}	...	r_{1k}	a_{11}	a_{12}	...	a_{1n-k}
l_{11}	l_{12}	...	l_{1k}	c_{11}	c_{12}	...	c_{1n-k}
cd_{11}	cd_{12}	...	cd_{1k}	cd_{1k+1}	cd_{1k+2}	...	cd_{1n}
r_{21}	r_{22}	...	r_{2k}	a_{21}	a_{22}	...	a_{2n-k}
l_{21}	l_{22}	...	l_{2k}	c_{21}	c_{22}	...	c_{2n-k}
cd_{21}	cd_{22}	...	cd_{2k}	cd_{2k+1}	cd_{2k+2}	...	cd_{2n}
...	...	...	...	...	...	...	...
r_{m1}	r_{m2}	...	r_{mk}	a_{m1}	a_{m2}	...	a_{mn-k}
l_{m1}	l_{m2}	...	l_{mk}	c_{m1}	c_{m2}	...	c_{mn-k}
cd_{m1}	cd_{m2}	...	cd_{mk}	cd_{mk+1}	cd_{mk+2}	...	cd_{mn}

Де h відповідає заголовками, g - глобальним змінним, r_k - повертає значення, a - аргументів, l - локальним змінним, c - типами управління, cd_k представляє послідовність типів операторів управління k - тієї функції [17].

Передбачається оцінити близькість двох програм.

Вони представлені матрицями A і B .

Порівнюються матриці по частинам, враховуючи їхній зміст.

«Ступінь схожості» визначається кількістю збігів, наприклад, для розділів заголовків:

$$\begin{aligned}
 HeaderVal &= A[1][1..n] \times B^T [1][1..n] = \\
 &= (h_1 \ h_2 \ \dots \ h_{n-1} \ h_n) \times (h'_1 \ h'_2 \ \dots \ h'_{n-1} \ h'_n)^T = \\
 &= \sum (h_i * h'_i) = \sum b_i
 \end{aligned}
 \tag{2.6}$$

Литература

1. Шаньгин, В.Ф. Защита компьютерной информации. Эффективные методы и средства // Издательский дом «Вильямс», 2008. - 386 с.
2. Воронівка, Г.К. «Генетичні алгоритми, штучні нейронні мережі і проблеми віртуальної реальності» // ОСНОВА, 1997. - 112 с.